

Ortadoğu'da Aslında Ne Oluyor?

KORAY ÇALIŞKAN*

2006. *Ortadoğu'da aslında ne oluyor?* Radikal İki, 06/08/2006

Başlıktaki soru iki şekilde yanıtlanıyor: İlk yanıt çoğumuzun aklına gelen şey: “Ortadoğu işte, hep aynı”. Bu hisse kapılmamak zor. Daha geçen Pazar Qana saldırısında İsrail 57 sivil öldürdü. Olaydan hemen sonra Filistin’den bir elektronik posta aldım. Çocukları uyuduğu için sesini iyice kısıttığı televizyonunda Al-Jazeera’yı izleyen Bışara adlı bir arkadaşım, bu korkunç haberi yanlış anlamıştı. Gönderdiği mektupta şöyle yazıyordu: “Ekranın altından ikide bir Qana yazısı geçiyordu, ben de 1996 katliamının arşiv görüntülerini kullanıyorlar zannettim”.

On yıl önce yine aynı Qana, İsrail’in “Gazap Üzümleri Operasyonu” adını verdiği bir operasyon sırasında vurulmuş, Birleşmiş Milletler’e ait bir kompleks hedef alınmış, ve 102 sivil öldürülmüştü. Bu ilk Qana katliamı, masrafları Suriye tarafından karşılanan ve BM binasının yakınlarından bir yere dikilen bir lahitle tarihe kazınmıştı. BM yine vuruldu, İsrail yine Lübnan’a girdi, Qana yine bombalandı. Ortadoğu’da hep aynı şeyler mi oluyor?

Hayır. Her ne kadar İsrail ve ABD’nin politikalarında bir devamlılık varmış gibi görünüyorsa da, aslında yalnızca Ortadoğu’da değil, dünya siyasetinde ciddi bir değişiklik var: On yıl önce İsrail siyasetinin değiştirilmesi konuşuluyordu. Bugün uluslararası siyasetin israilleşmesinden bahsetmek gerekiyor.

İsrailleşme Ne Demek?

Soğuk Savaş ertesini işsiz kalanlar uzmanlar, İslam üzerinden yeni bir uzmanlık alanı tanımlayan Siyonist şahinlerin de katılımıyla bir israilleşme politikasının mühendisliğine soyundular. Bu dönem, ABD’nin El Salvador ordusunu ciddi olarak desteklemesine rağmen, sosyalist FMLN gerillalarının mücadelelerini kentlere taşımalarına engel olamadıklarını farkettiler anla çakıştı. Amerikan Hava Kuvvetleri tarafından kurulan ve küresel sağın ünlü *thinktank*lerinden olan RAND’a göre kentleşme ve yoksulluk daha önce görmedikleri bir savaş alanı tanımlıyordu. Bu noktada, açık hava hapisesine dönüşen Gazze’de bir tahakküm laboratuvarı kuran İsrailli uzmanlar, ve Bush yönetiminin bütün mimarlarını barındıran Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi (PNAC) adlı girişimde çalışanlar ve Siyonist şahinler yeni bir siyasetin temelini attılar. 11 Eylül saldırılarını izleyen şaşkınlık biter bitmez, daha önce marjinal olan yeni bir siyaset türü tüm dünyaya yayılmaya başladı.

Bu yeni siyasetin iki ayağı var. Kolayca tahmin edileceği gibi savaşın sorunların halli konusunda en etkili yol olduğunu düşünmek ilk ayak. Bunun nesi yeni denebilir. Yeni olan daha önce barış ve savaş arasındaki kategorik ayrımın artık yapılmaması. Zira yeni düşman, yani “terör” ne zaman nerden çıkacağı belli olmayan bir hasım. Bu noktada savaş ve barış içiçe geçiyor. Gündelik hayat militerleşiyor, milli güvenlikçi bir yeni soğuk savaş düzeni hüküm sürüyor.

Bunun adı neden İsrailleşme? Çünkü esas amaç, barışın tesisi değil, savaşbarış adlı garip bir sarkacın yaratılıp, militarizmin gündelik hayata ve siyasete yayılması. Bu

* Yard. Doç. Dr. Boğaziçi Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

durum hem prensipte hem eylemde böyle. Bu nedenle İsrail Ordusu'nun yaptıkları ve sözcülerinin söyledikleri artık bütün orduların ve sözcülerin yaptıklarına dönüşebiliyor. Bir kez terörist yaftası yiyen artık insanlıktan çıkıyor. Doğal olarak ortadan kaldırılmaları gerekiyor. Yeni oturmaya başlayan bu israilleşmiş siyasetin açtığı alanda, Türkiye kalkıp "Irak'ı vuralım", Hindistan kalkıp "Kaşmir'e dalalım", ABD kalkıp, "tehlike ortaya çıkmadan önce gidip İran'ı bombalayalım" dediği zaman kimse durup ne oluyor demiyor. Solcu geçinen CHP bile sınırötesi operasyon ısmarlamadı mı AKP'ye?

Bu israilleşmenin diğer boyutu hiç beklemediğimiz bir alanda ortaya çıkıyor: Hukuk. 1948'de İsrail kurulduktan hemen dört ay sonra çıkan Terörle Mücadele Yasası terörle mücadeleyi değil, terör idaresi üzerinden, İsrail/Filistin'de yeni bir sömürgeci tahkimin hukuki altyapısını hazırlamıştı. Bu kanunun dördüncü maddesi terör suçları kapsamını genişletip, terörist gibi yazmayı, çizmeyi ve düşünmeyi terörizme dahil etmişti.

Bu kanunun benzerleri 11 Eylül saldırılarından hemen sonra ve ABD'nin telkiniyle dünyaya bir virüs gibi yayıldı. Daha önce de buna benzer kanunlar vardı, ama çok az sayıda ülkede ve sınırlı bir olağanüstü hal tanımı içinde iş görüyorlardı. Şimdi heryerdeler.

Otoriter ve kapalı rejimlerin bu kanunlara ihtiyacı yok. Neo-Liberalizmin darbesini yemiş, kentlerinin çevresi yeni yoksullarla sarılmış ve en azından lafta kendine demokrasi diyen Mısır, Meksika, El Salvador, Kolombiya, Endonezya, Türkiye, Hindistan, Guatamala, Bangladeş, Pakistan vs. gibi bir çok ülkede ve Japonya, Fransa, İngiltere, ABD, Avustralya, ve Kanada gibi önemli birinci dünya ülkelerinde Terörle Mücadele Yasaları ya çıktı ya tasarı aşamasında. Önümüzdeki yıllarda eğer bu eğilimin önüne geçilmezse Neo-Liberalizm'in küresel siyaseti israilleşme olacak. Soğuk Savaş'dan daha şiddet dolu, sivil hak ve özgürlüklerin rahatça kısıtlandığı, ve teröre karşı gibi görünen, ama aslında terörün yaratıcısı ve koruyucusu bir israilleşen siyaset, yalnızca Ortadoğu'ya değil, bütün dünyaya daha da hissedilir bir şekilde yayılacak. Ortadoğu'da olan bu. Dünya siyasetinin israilleşmesinin ilk sancıları çekiliyor.

Ne Yapmalı?

Şu anda harcamamız gereken öncelikli mesai, sorunu dahi iyi görüp, yanıtın ilk adımlarını dikkatle atmak. Ne yapılmaması gerektiği açık. En kolay ve yanlış tavır İsrail ya da Amerikan karşıtı bir tutum alıp, lapacı bir muhaliflikle vicdan rahatlatması yapmak. "Zaten emperyalizm böyle işler, eski hamam eski tas" demek, ve İsrail'in "bölgeye yabancı olduğunu, sorunun İsraililerden kaynaklandığını" söylemek bu tür bir tehlikeli tembelliğin ürünü. Bu tembellik israilleşme siyasetini yeniden doğurur. Zaten bu siyaseti mümkün kılan şey, bizi bir ölüm kalım noktasının çözümsüz iki arada bir dereliğinde bırakmasıdır. Bu tür köktenci yaklaşımlar İsraililerde ve Batı'da "bizi denize dökmek istiyorlar, bizi yok etmek istiyorlar, bizim uygarlığımıza karşılar, vs." söylemlerini yeniden üretir. Barışçı bir birarada yaşama hissiyatını yok eder ve İsrailileri komşularıyla birlikte yaşama fikrinden uzaklaştırır.

İsrailileri ikna edemeyen bir barış hareketi zayıf kalmaya eğilimlidir. Mesele İsraili, Filistinli, Amerikalı demeden, "burası bizim, siz asli unsur değilsiniz" diye düşünmeden, ilk kurşunu kim sıktı sorusunu sormadan, beraber yaşamanın mümkün olduğunun altını çizmek. İsrailleşmemek için ilk yapılacak şey her tür ırkçılığa (anti-

Amerikan, anti-Semitik, anti-Arap, anti-İslam) karşı durmaktır. Muhaliflik adı altında “eski hamam eski tas” demek, “uluslararası hukuk ve BM gibi örgütlerin hiçbir şey yapamayacaklarını ve emperyalizmin maşaları olduklarını” söylemek muhafazakar bir hantallık göstergesidir. İsraililer de artık bizim komşumuz. Derdimiz İsraili olsun olmasın insanla değil, Siyonizm ve İsrailleşen Ortadoğu ve dünya siyasetiyle olmalıdır.

Hukuk alanında da bu sınırötesine taşan bir israilleşme siyasetine mücadeleyi yine sınırötesine taşıyarak ve bizi mahkum etmek isteyenlerle onlarınkinden daha güçlü bir hayal gücüyle mücadele etmek gerekiyor. Irak Dünya Mahkemesi daha önce hiç görülmemiş bir yatay dayanışma hattı yaratmıştı. Şimdi sıra bu mahkeme gibi güçlü ve sakın birlikteliklerin nasıl daha fazla büyütülüp serpilebileceğini ve siyasetin israilleşmesine karşı durabilecek sınırötesi bir birlikteliğe dönüştürülebileceğini düşünmek olmalıdır. Bu demokrarasi mücadelesinde uluslararası hukuk ve kurumlar müttefikimiz olmalıdır, emperyalizmin maşaları değil. Yoksa sınırötesi savaşlar ve terörle mücadele yasaları bize Soğuk Savaşı aratır. İlk sınavımızı vermeye çok yakınız: İran’a saldırınınin sesleri duyulmaya başladı. İsrailleşmenin bir diğer dalgası, bir diğer komşumuzu vurmak üzere.